madhvAchAryamate shrIbrahmasampradAyasiddhAntaH

મધ્વાચાર્યમતે શ્રીબ્રહ્મસમ્પ્રદાયસિદ્ધાન્તઃ

Document Information

Text title : Brahmasampradayasiddhantah with Hindi meaning

File name : brahmasampradAyasiddhAntaH.itx

Category : misc, advice

Location : doc_z_misc_general

Transliterated by : Akash Pandeya

Proofread by : Akash Pandeya

Translated by : Akash Pandeya

Latest update : December 8, 2023

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

December 8, 2023

sanskritdocuments.org

મધ્વાચાર્યમતે શ્રીબ્રહ્મસમ્પ્રદાયસિદ્ધાન્તઃ

મધ્વાચાર્યમતશ્ચાથ દ્વૈતવાદોઽભિધીયતે ।
તત્ર સર્વોત્તમં તત્ત્વં ભગવાન્ વિષ્ણુરેવ હિ ॥ ૧॥

શ્રીમધ્વાચાર્ય કા સિદ્ધાન્ત દ્વૈતવાદ કે નામ સે જાના જાતા હૈ । ઉસ મત મેં સર્વોત્કૃષ્ટ તત્ત્વ ભગવાન્ શ્રીહરિ વિષ્ણુ હી હૈં ।

દેશકાલાનવચ્છિન્નઃ સૃષ્ટિસ્થિત્યન્તકારકઃ ।
સવિશેષઃ સ્વતન્ત્રોઽથ કલ્યાણગુણસાગરઃ ॥ ૨॥

વે ભગવાન્ દેશ-કાલાદિ કે બન્ધનોં સે મુક્ત, જગત્ કી સૃષ્ટિ, પાલન તથા સંહાર કરને વાલે, સવિશેષ (વિશેષણોં સે યુક્ત), સ્વતન્ત્ર વ કલ્યાણકારી ગુણોં કે સમુદ્ર-

સચ્ચિદાનન્દરૂપશ્ચ સર્વજ્ઞઃ સર્વશક્તિકઃ ।
જગતોઽસ્ય નિમિત્તત્વં મતં ચેશસ્ય કેવલમ્ ॥ ૩॥

સચ્ચિદાનન્દસ્વરૂપ, સર્વજ્ઞ વ સર્વશક્તિમાન્ હૈં । (માધ્વ મતાનુસાર-) ઈશ્વર ઇસ જગત્ કે કેવલ નિમિત્ત કારણ માને ગયે હૈં ।

પ્રકૃતિસ્તન્મતે વિશ્વસ્યોપાદાનતયા મતા ।
ઈશ્વરાનુચરો જીવઃ સચ્ચિદાનન્દરૂપવાન્ ॥ ૪॥

શ્રીમધ્વાચાર્ય કે મત મેં પ્રકૃતિ ઇસ જગત્ કી ઉપાદાન કારણ માની ગયી હૈ । (ઈશ્વર કા લક્ષણ કહને કે પશ્ચાત્ અબ જીવ કા લક્ષણ કહતે હૈં-) જીવ ઈશ્વર કા અનુચર અર્થાત્ દાસ હૈ તથા ઈશ્વર કી હી તરહ વહ ભી સચ્ચિદાનન્દસ્વરૂપ હૈ ।

અણુર્બદ્ધસ્તથાઽનાદિકાલાન્માયાવિમોહિતઃ ।
અજ્ઞત્વાદિકધર્માણામાશ્રયઃ પરવાઁસ્તથા ॥ ૫॥

વહ જીવ અણુ પરિમાણ વાલા, બદ્ધ, અનાદિ કાલ સે માયા સે મોહિત, અજ્ઞત્વાદિક અનેક ધર્મોં સે યુક્ત તથા પરાધીન હૈ ।

અસ્વતન્ત્રમથો ચેશનિયામ્યં તત્ તથા જગત્ ।
વાસ્તવિકો મતો ભેદઃ પઞ્ચધા સ ઉદીરિતઃ ॥ ૬॥

પરતન્ત્ર હોને સે જીવ તથા જગત્ ઈશ્વર સે નિયમ્ય હૈં અર્થાત્ ઈશ્વર હી સભી જીવોં તથા ઇસ સંસાર કા નિયામક હૈ । (અબ ભેદોં કે સમ્બન્ધ મેં બતલાતે હૈં-) માધ્વ મત મેં ભેદ કો વાસ્તવિક માના ગયા હૈ તથા વહ પાઁચ પ્રકાર કા કહા ગયા હૈ-

જીવેશયોસ્તથા જીવાજ્જડસ્ય ચેશ્વરાદપિ ।
જીવાનાઞ્ચ મિથો ભેદો જડાનાં ચ પરસ્પરમ્ ॥ ૭॥

૧. જીવ ઔર ઈશ્વર કા ભેદ, ૨. જીવ સે જડ઼ કા ભેદ, ૩. જડ઼ કા ઈશ્વર સે ભેદ, ૪. જીવોં કા પરસ્પર કા ભેદ તથા ૫. જડ઼ોં કા પરસ્પર કા ભેદ ।

ભેદાવબોધતો વિષ્ણુસ્તદ્ગુણોત્કર્ષશેમુષી ।
તતશ્ચારાધ્ય વિષ્ણું તત્પ્રસાદેનાથ મુચ્યતે ॥ ૮॥

સારે ભેદોં કો જાનકર શ્રીહરિ વિષ્ણુ કે ગુણોં કે ઉત્કર્ષ સે યુક્ત બુદ્ધિ વાલા હોકર; ભગવાન્ વિષ્ણુ કી આરાધના કરકે ઉન કૃપાલુ ભગવાન્ કી કૃપા સે વ્યક્તિ ભવ બન્ધન સે મુક્ત હો જાતા હૈ ।

દિવ્યલોકં સમાસાદ્ય સ્વરૂપં પ્રાપ્યતે તથા ।
તારતમ્યં ચ જીવેષુ મુક્તાવપ્યુરરીકૃતમ્ ॥ ૯॥

દિવ્ય (વૈકુણ્ઠ) લોક મેં જાકર ઉન્હીં કે સ્વરૂપ કો પ્રાપ્ત કર લેતા હૈ । મુક્તિ મેં ભી જીવોં મેં તારતમ્ય સ્વીકાર કિયા ગયા હૈ ।

મોક્ષસ્ય સાધનં ભક્તિઃ સા ચ નિષ્કામભાવતઃ ।
વેદાભ્યાસોઽવિલાસિત્વં તથા ચેન્દ્રિયસંયમઃ ॥ ૧૦॥

મોક્ષપ્રાપ્તિ કા (મુખ્ય) સાધન ભક્તિ હૈ ઔર વહ નિષ્કામ ભાવ સે હોની ચાહિયે । તથા વેદોં કા અભ્યાસ, ભોગ વિલાસ કા પરિત્યાગ તથા ઇન્દ્રિયોં કા સંયમ-

આશાભયપરિત્યાગ ઈશાયાત્મસમર્પણમ્ ।
સત્યા હિતપરા વાણી હરેર્દાસ્યે સ્પૃહા સદા ॥ ૧૧॥

સંસાર કી આશા તથા ભય કા પરિત્યાગ, ઈશ્વર કે પ્રતિ આત્મસમર્પણ, સત્ય ઔર હિત સે પરિપૂર્ણ વાણી, શ્રીહરિ કે દાસ્ય કી સદા ઇચ્છા-

દયા દાનં પ્રપન્નસ્ય વિપન્નસ્ય ચ રક્ષણમ્ ।
હરૌ ગુરૌ તથા શાસ્ત્રે શ્રદ્ધા દમ્ભવિવર્જિતા ॥ ૧૨॥

પ્રપન્ન (શરણાગત ભક્ત) કે પ્રતિ દયા, દાન આદિ ઔર વિપન્ન (દુઃખી) કી રક્ષા, શ્રીહરિ, શ્રીગુરુ ઔર શાસ્ત્ર કે પ્રતિ દમ્ભ રહિત સચ્ચી શ્રદ્ધા- યે સબ ઈશ્વર કી પ્રાપ્તિ કે સાધન હૈં ॥

॥ ઇતિ પણ્ડિતસમ્રાટ્ શ્રીવૈષ્ણવાચાર્યપ્રણીતં
શ્રીબ્રહ્મસમ્પ્રદાયસિદ્ધાન્તઃ સમ્પૂર્ણઃ ॥

અનુવાદક- આકાશ પાણ્ડેય

Encoded, proofread, and translated by Akash Pandeya

---

madhvAchAryamate shrIbrahmasampradAyasiddhAntaH
pdf was typeset on December 8, 2023

Please send corrections to *sanskrit@cheerful.com*